

# دیوان اسپارتی

عبدالوهاب عیسوی

مترجم

فرهاد رجبی

(عضو هیئت علمی دانشگاه کیلان)

ش

# انتشارشانی

دیوان اسپارتی

نویسنده: عبدالوهاب عیسوی

مترجم: فرهاد رجبی

گرافیک: جواد نیک‌خصال

ناظر چاپ: منوچهر صالحی

ناشر: شانی

نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۴۰۰

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۷۰۰۰ تومان

سرشناسه: رجبی، فرهاد، ۱۳۵۳ - مترجم

عنوان و نام پدیدآور: دیوان اسپارتی / عبدالوهاب عیسوی.

مشخصات نشر: کرج: شانی، ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری: ۵۵۴ ص: ۱۴/۵

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۷۲-۶۶۵-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیا.

موضوع: داستان‌های عربی -- الجزایر -- قرن ۲۱ م

رده‌بندی کنگره: PJA ۴۹۵۲

رده‌بندی دیویی: ۸۹۲/۷۳۷

شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۶۹۳۸۸

نشرشانی: کرج بین چهارراه مصباح و

چهارراه کارخانه تند. جنب بانک مسکن، ساختمان ۳۸۵

۰۹۱۲۳۴۳۲۸۵۳ ۰۲۶-۳۲۲۶۲۱۰۹

همه حقوق برای ناشر محفوظ است

[www.nashreshani.com](http://www.nashreshani.com)

## مقدمه مترجم

دیوان اسپارتی (الديوان الاسبرطي) عنوان رمانی است تاریخی که برای اولین بار در سال ۲۰۱۸ م. به قلم نویسنده‌ی جوان الجزایری «عبدالوهاب عیساوی» و به همت انتشارات میم الجزایر (دار میم للنشر) به چاپ رسیده است. عیساوی متولد سال ۱۹۸۵ و دانش‌آموخته‌ی رشته مهندسی الکترومکانیک است. او این رمان را در سال ۲۰۱۷ در زادگاهش، جلفه، به نگارش درآورده است. پیشتر، از این نویسنده آثاری همچون «سینما جاکوب» (۲۰۱۳)، «سیرادی ویرتی» (۲۰۱۴)، «الدوائر والابواب» (۲۰۱۵) و... به عرصه‌ی ادبیات داستانی عربی معرفی شده بود.

دیوان اسپارتی که در سال ۲۰۱۶ م. برنده‌ی جایزه بوکر عربی<sup>۱</sup> گردید، روایتی چند لایه از تجربه‌ی زندگی این شخصیت اصلی رمان در سال‌های اولیه‌ی اشغال الجزایر به وسیله‌ی فرانسویان است. از نکات قابل توجه رمان، اعطای فرصت برابر نویسنده به شخصیت‌های اصلی و پرهیز از یکسویه‌نگری در روایت است. در پیش گرفتن شیوه‌ی چند صدایی (polyphony) به نویسنده کمک می‌کند تا فراتر از نگاه سیاسی یا ایدئولوژیکی مشخص، کار روایت را پیش ببرد به همین دلیل، گاهی ممکن است مورد انتقاد افرادی قرار گیرد

۱. این جایزه از سال ۲۰۰۸ میلادی با حمایت مالی مقامات فرهنگ و گردشگری ابوظبی و با همکاری بنیاد بوکر لندن برگزار می‌گردد. جایزه‌ی بوکر عربی صرفاً به آثار داستانی عربی اختصاص دارد. هر ساله از بین رمانهای عربی، شش رمان برگزیده به مرحله‌ی نهایی راه می‌یابند که به هر کدام جایزه‌ای ده هزار دلاری تعلق می‌گیرد. در آخرین مرحله‌ی جایزه، رمان برتر، برنده‌ی جایزه‌ی پنجاه هزار دلاری همراه با ترجمه‌ی اثر به زبان انگلیسی از سوی حامیان خواهد بود.

که با نگرشی از پیش تعیین شده، رمان را می‌خوانند. نگاهی به شخصیت‌های اصلی و نقش آنها در قوام بخشیدن به اثر حاضر، نشان از توجه دقیق و منصفانه‌ی نویسنده در پردازش رمان تاریخی دارد؛

دیبون: او جوانی فرانسوی و نماینده‌ی جریان روشنفکری فرانسه است که در قالب خبرنگار نشریه‌ی «لو سیما فور دو مارسای» همراه با نظامیان فرانسه وارد الجزایر می‌شود. دیبون ارتباط بسیار نزدیکی با فرماندهان و طراحان حمله دارد، اما در نهایت نمی‌تواند خودش را با معیارهای اشغالگران مطابقت دهد.

خاویر: افسر بازمانده از ارتش ناپلئون بناپارت و صدای مسلط حمله‌ی فرانسه به الجزایر است. تمام کارها طراحى حمله و اشغال الجزایر و پس از آن، حضور در ارکان قدرت، در شکل بخشیدن به استعمارگری فرانسه نقش پررنگی ایفا می‌کند.

ابن میار: بیرمردی از نژاد مور و از نزدیکان و دوستداران امرای عثمانی است. علاقه‌اش به الجزایر و میراث دینی‌اش باعث می‌شود همواره پس از اشغال فرانسوی‌ها برای اعاده‌ی حقوق مردم و سرزمینش تلاش کند و البته در عمل، این تلاش، نافرجام است. حمله سلّاوی: سلّاوی جوانی پرشور است که نه سیادت عثمانی‌ها را می‌پذیرد و نه با اشغال فرانسوی‌ها کنار می‌آید. او صدای میهن‌پرستانی است که همواره برای رهایی و استقلال الجزایر

می‌کوشند. به همین دلیل، زندگی‌اش با تحمل رنج و مبارزه‌ی دائمی آمیخته است.

دوچه، دختری بی‌پناه و آواره که نماد معصومیت از دست رفته‌ی الجزایر است. ترازوی زندگی‌اش، روایت سرنوشت رنج‌دیدگانی است که با آندوه زاده می‌شوند. او برای بدبخت آوردن نختی آرامش در تلاش است، اما سیاهی حاکم بر جامعه، مانع از تابش خورشید بر زندگی‌اش می‌گردد.

گاهی به تحولات تاریخ سیاسی و اجتماعی الجزایر تحت اشغال فرانسه نشان می‌دهد عیساوی کوشیده است شخصیت‌های رمانش را به الگوهای واقعی دوران اشغال نزدیک کند و همین مسأله کمک می‌کند تا باورپذیری رمان در کنار تکنیک‌های فنی روایت، ملموس‌تر به نظر آید. البته نویسنده، صرف‌نظر از هر مقوله‌ای، یک الجزایری است و در برخی موارد نشان می‌دهد که طبعاً اشغال فرانسه برایش دردناک‌تر از حضور عثمانی‌هاست، اما در عین حال، توانسته است صدای اشغالگر را هم به گوش مخاطب برساند.

استفاده از کارکرد برخی شخصیت‌ها و حوادث تاریخی، توجه به باورها، ساختار فکری و فرهنگی و حتی بافت معماری الجزایر ضمن هویت‌بخشی به رمان، خواننده را با بسیاری از مؤلفه‌های فکری و فرهنگی این سرزمین آشنا می‌کند. این قلم (ترجمه) تا حد امکان کوشیده است ضمن نقل عینی برخی مناصب، مناسک و

جای نام‌ها خواننده‌ی فارسی زبان را به تکاپو برای برقراری ارتباط بیشتر با فضای رمان سوق دهد. به نظر می‌رسد عرصه‌ی این رمان به عرصه‌ی ادبیات جهانی، ضمن معرفی نویسنده‌ای توانمند، در گسترش افق‌های ادبیات داستانی معاصر عربی نیز تأثیرگذار باشد. در پایان بر خود لازم می‌دانم از بذل توجه نشر «شانی» تشکر کنم. همچنین سپاسگزار همدلی دوست از جناب و نکته‌سنجم جناب دکتر ابوالفضل تقی پور هستم. از همراهی سرکار خانم شادی راهب، سارا اورجی و مرضیه بذل‌کننده عربانی که در مراحل اولیه، متن ترجمه را خواندند و نکات ویرایش و نگارشی را گوشزد کردند بسیار ممنونم.

پیشاپیش غدرخواه لغزش‌هایم هبلم همواره خویشان را شاگرد راه ترجمه می‌دانم و دستپوش همه‌ی کسانی خواهم بود که با دستگیری و نقد خود، این راه را بر من هموار کنند.

فرهاد رحبی

اسفند ۱۳۹۹